

NORMTAL FOR OMKOSTNINGER 2014

NOTAT NR. 1327

Normtallene viser det gennemsnitlige niveau samt bedste tredjedel for forskellige omkostninger og produktivitetsmål. Ved budgetlægning kan bedriftens egne tal sammenlignes med disse normtal.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: **NIELS VEJBY KRISTENSEN**

UDGIVET: 09. SEPTEMBER 2013

Dyregruppe: Sohold, Smågrise og Slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Notatet viser normtal for produktivitet, stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger. Normtallene for produktivitet er udregnet som gennemsnittet af alle producenter fra effektivitetskontrollen og normtallene for omkostningerne er udregnet som gennemsnittet af alle producenter, som har deltaget i Business Check. Ydermere er der udregnet normtal for gennemsnittet af bedste tredjedel.

TILSKUD

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af udgivelsen. Aktivitetsnr. 76. Journal nr. 32101-D-13-00584.

Baggrund

Ved budgetlægning på den enkelte bedrift kan det være svært, at forholde sig til om den enkelte omkostningstype er normal. Benchmarking af bedriftens regnskab mod tilsvarende bedrifter er en mulighed, men når der skal udarbejdes budget, er det en fordel med mere detaljerede økonomiske normtal på driftsgrensniveau. Grundlaget for den beregnede smågrisenotering har hidtil været brugt som benchmarking, men det er formålet med dette notat at opdatere data en gang årligt og gøre det endnu mere brugervenligt.

Resultaterne er opgjort pr. enhed (årsso eller slagtesvin), således er det muligt, at sammenligne egne tal med normtallene.

Materiale og metode

Datagrundlag

Normtallene for produktivitet bygger på data fra både DLBR SvineIT og AgroSoft i 2012 [1]. Her er antallet af besætninger 1.911. Normtallene for styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger bygger på data fra Business Check [2]. Her benyttes bedrifter der har lavet driftsgrensanalysen i den interne årsrapport for 2012 og som har indberettet deres regnskab til økonomidatabasen. Her er antallet af besætninger 646. I driftsgrensanalysen er det muligt at adskille indtjeningen ved so- eller slagtesvineproduktion fra øvrige aktiviteter på posteringer helt ned til bundlinjen. Andelen af udgifterne til smågriseproduktionen er beregnet på baggrund af forskellen mellem sohold med produktion af 7 kg hhv. 30 kg.

Tabellernes opbygning

Normtallene for produktivitet er opdelt på sohold, smågriseproducenter og slagtesvineproducenter. Tabellerne med normtal for omkostningerne er opdelt på 3 driftsgrene, sohold med produktion af 7 kg grise, sohold med produktion af 30 kg grise og slagtesvineproduktion. Derudover er tabellerne opgjort på tre forskellige niveauer, således at styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger er separeret i tre tabeller. Her viser hver tabel gennemsnittet for hele den udvalgte gruppe og gennemsnittet af den bedste tredjedel for den pågældende kategori af omkostninger. Derfor er bedste tredjedel i tabellen med stykomkostninger, den tredjedel med laveste stykomkostninger, imens den bedste tredjedel i tabellen med hhv. kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger er den tredjedel med hhv. laveste kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger. I tabellen med produktivitet er bedste tredjedel opdelt efter fravænnede grise pr. årsso ved sohold og for slagtesvin er bedste tredjedel opdelt efter produktionsværdi pr. stiplads pr. år.

Resultater og diskussion

Nedenstående tabeller viser normtallene for de respektive driftsgrene. Produktiviteten for sohold, smågrise og slagtesvin vises i tabel 1. Omkostningerne for sohold vises i tabel 2 og tabel 3 og for slagtesvin vises omkostningerne i tabel 4. Resultaterne for sohold i tabel 2 og 3 er opgjort som normtal pr. årssø og resultaterne for slagtesvin i tabel 4 er opgjort som normtal pr. produceret slagtesvin.

Produktivitet for sohold, smågrise og slagtesvin

Tabel 1. Tabellen viser normtal for produktiviteten hos producenter med sohold, smågrise eller slagtesvin. Bedste tredjedel er opdelt efter antal fravænnede grise pr. årssø for sohold og produktionsværdi pr. stiplads for smågrise og slagtesvin.

Sohold	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årssøer	651	738
Levendefødte grise pr. kuld	15,1	15,7
Fravænnede grise pr. årssø ¹	31,1	33,5
Sofoder pr. årssø, FEso ¹	1.503	1.508
Total pattegrisedødelighed, % ¹	21,2	19,0

Smågriseproduktion	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. smågrise	16.414	19.104
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst	1,95	1,82
Daglig tilvækst, gram	442	472
Dødelighed, %	2,9	2,5

Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. slagtesvin	6.902	7.251
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst	2,86	2,70
Daglig tilvækst, gram	905	967
Dødelighed, %	3,6	2,8

¹⁾ Normtallene er baseret på tal fra 2012 og fremskrevet til 2014 med væksten fra 2010-2012.

Produktivitetstallene for soholdet er baseret på tal fra 2012 og fremskrevet til 2014 med væksten fra 2010-2012. Gennemsnittet for sohold er oppe på 31,1 fravænnede grise pr. årssø og at bedste tredjedel er helt oppe på 33,5 grise pr. årssø i 2014. For smågrise- og slagtesvineproducenterne er produktivitetstallene ikke fremskrevet, fordi der ikke er set nogen nævneværdig stigning i produktiviteten de sidste par år.

Omkostninger for sohold med produktion op til 7 kg

Tabel 2. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 7 kg. Resultaterne er opgjort pr. årsso og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Sohold til 7 kg	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Dyrlæge og medicin ¹	-413	-366
Avl, rådgivning og kontrol ²	-222	-217
Diverse stykomk. ³	-173	-140
Stykomkostninger i alt	-808	-723

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	-315	-291
Vedligehold	-209	-175
Lønomsomkostninger - ansatte	-921	-814
Ejer aflønning	-406	-299
Forsikringer	-83	-70
Diverse kapacitetsomkostninger	-208	-165
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	-2.142	-1.814

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	-395	-313
Afskrivning inventar	-303	-222
Leje af driftsbygninger	-76	-36
Renteomkostninger af bundet kapital	-505	-330
Kapitalomkostninger i alt	-1.279	-901

¹) Ud fra DB-tjek udgør dyrlæge 14 % og medicin inkl. vacciner udgør 86 %. Dette svarer til udgifter til dyrlæge på 56 kr. pr. årsso og medicin inkl. vacciner på 357 kr. pr. årsso.

²) Avlsomkostninger udgør 170 kr. pr. årsso.

³) DAKA udgør 28 kr. pr. årsso, diverse hjælpestoffer udgør 46 kr. pr. årsso og andre diverse udgør 99 kr. pr. årsso.

Omkostninger for sohold med produktion op til 30 kg

Tabel 3. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 30 kg. Resultaterne er opgjort pr. årssø og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Sohold til 30 kg	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Dyrlæge og medicin ¹	-522	-491
Avl, rådgivning og kontrol ²	-275	-249
Diverse stykomk. ³	-231	-224
Stykomkostninger i alt	-1.028	-964

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	-515	-397
Vedligehold	-326	-266
Lønomsomkostninger - ansatte	-1.103	-915
Ejer aflønning	-685	-548
Forsikringer	-121	-98
Diverse kapacitetsomkostninger	-290	-233
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	-3.040	-2.457

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	-558	-393
Afskrivning inventar	-373	-261
Leje af driftsbygninger	-112	-44
Renteomsomkostninger af bundet kapital	-644	-451
Kapitalomsomkostninger i alt	-1.687	-1.149

¹) Ud fra DB-tjek udgør dyrlæge 15 %, medicin inkl. vacciner udgør 85 %. Dette svarer til udgifter til dyrlæge på 80 kr. pr. årssø, og medicin inkl. vacciner på 442 kr. pr. årssø.

²) Avlsomsomkostninger udgør 189 kr. pr. årssø, resten er udgifter til rådgivning og kontrol.

³) DAKA udgør 39 kr. pr. årssø, hjælpepestoffer udgør 51 kr. pr. årssø og andre diverse udgør 140 kr. pr. årssø.

Foderomsomkostningerne er ikke inkluderet i notatet, da prognosepriser for foderomsomkostningerne ligger særskilt i FarmtalOnline. Foderomsomkostningen ved hjemmeblandet foder er typisk lavere end ved indkøb af foder. Forskellen er 14 øre pr. FEso for avlsdyrfoder ud fra DB-tjek. Smågrise foder er 16 øre billigere pr. FEsv ved hjemmeblandet foder og foder til slagtesvin er 12 øre billigere pr. FEsv. Resten af stykomkostningerne, såsom omsomkostninger til dyrlæge og medicin, avl, rådgivning og kontrol, samt diverse stykomkostninger er opgjort i ovenstående tabeller. En yderligere specificering af stykomkostningerne er vist i noterne under tabellerne. Her er opdelingen baseret på værdier fra DB-tjek 2012, hvor udgifter til f.eks. vacciner og DAKA er udspecificeret. Det samme gælder også for slagtesvineproducenter i efterfølgende afsnit.

De kontante kapacitetsomsomkostninger er domineret af lønomsomkostninger både til medarbejdere og ejer for alle tre grupper. Hvis man sammenligner med bedste tredjedel, så har bedste tredjedel også store

besparelser her. For slagtesvineproducenter er det især ejer aflønning pr. produceret slagtesvin som er lavere for bedste tredjedel, hvilket skyldes at de har større besætninger.

Kapitalomkostningerne illustrerer omkostningerne ved finansiering af svineproduktionen. Ved leje af driftsbygninger undgås afskrivningerne selvfølgelig. Tallene for afskrivninger og leje af driftsbygninger er gennemsnitstal for forskellige landmænd og derfor kan tallene kun matche den pågældende landmand, hvis landmanden lejer den samme andel af sine driftsbygninger som gennemsnittet. Renteomkostningerne af bundet kapital repræsenterer renteomkostningerne til svineproduktionens produktionsapparat. Således er der ikke renteomkostninger til jord og landbrugsmaskiner.

Slagtesvin

Tabel 4. Tabellen viser normtallene for producenter af slagtesvin fra 30 kg og op til slagtning. Resultaterne er opgjort pr. slagtesvin og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Dyrlæge og medicin ¹	-6	-6
Diverse stykomk. ²	-6	-6
Stykomkostninger i alt	-12	-12

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	-14	-11
Vedligehold	-13	-9
Lønomsstninger - ansatte	-16	-13
Ejer aflønning	-25	-17
Forsikringer	-5	-4
Diverse kapacitetsomkostninger	-11	-8
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	-84	-62

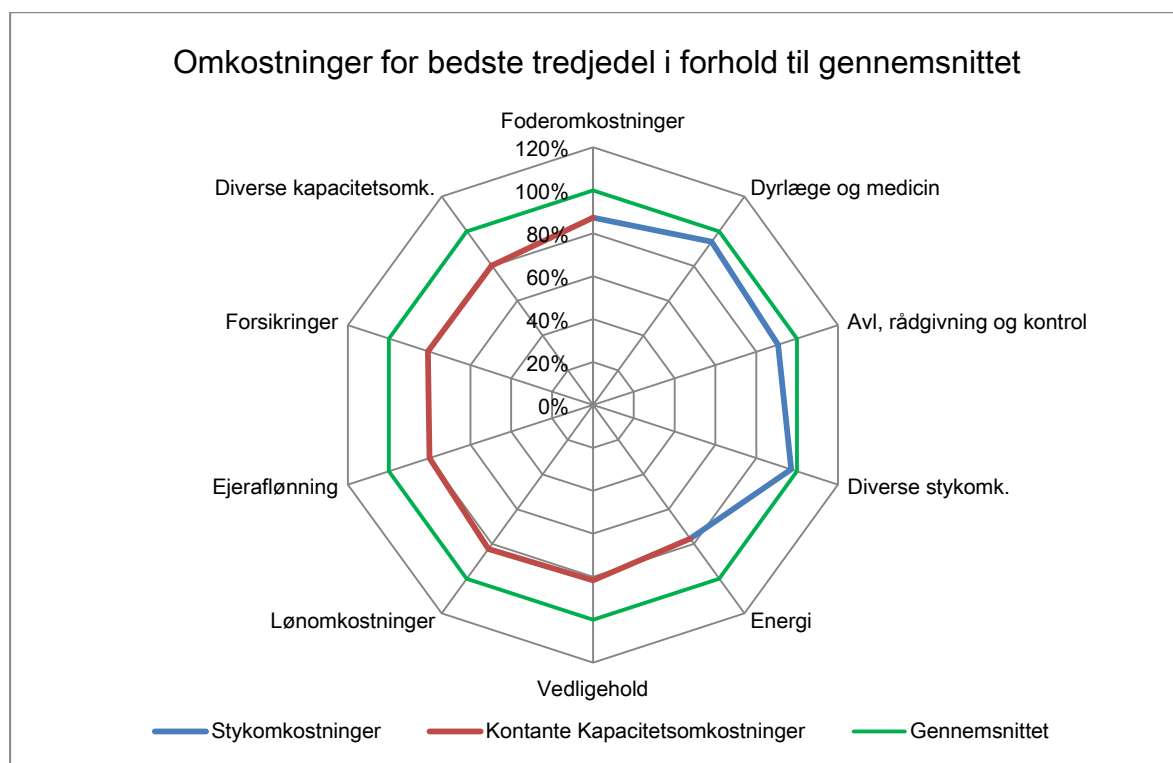
	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	-21	-15
Afskrivning inventar	-14	-9
Leje af driftsbygninger	-9	-5
Renteomkostninger af bundet kapital	-24	-17
Kapitalomkostninger i alt	-68	-46

¹) Ud fra DB-tjek udgør dyrlæge 36 % og medicin 64 %. Dette svarer til udgifter til dyrlæge på 2,01 kr. pr. prod. slagtesvin og medicin 3,53 kr. pr. prod. slagtesvin.

²) DAKA udgør 1,87 pr. prod. slagtesvin, hjælpestoffer udgør 0,57 pr. prod. slagtesvin og andre diverse udgør 4,19 pr. prod. slagtesvin.

Bedste tredjedel i forhold til gennemsnittet

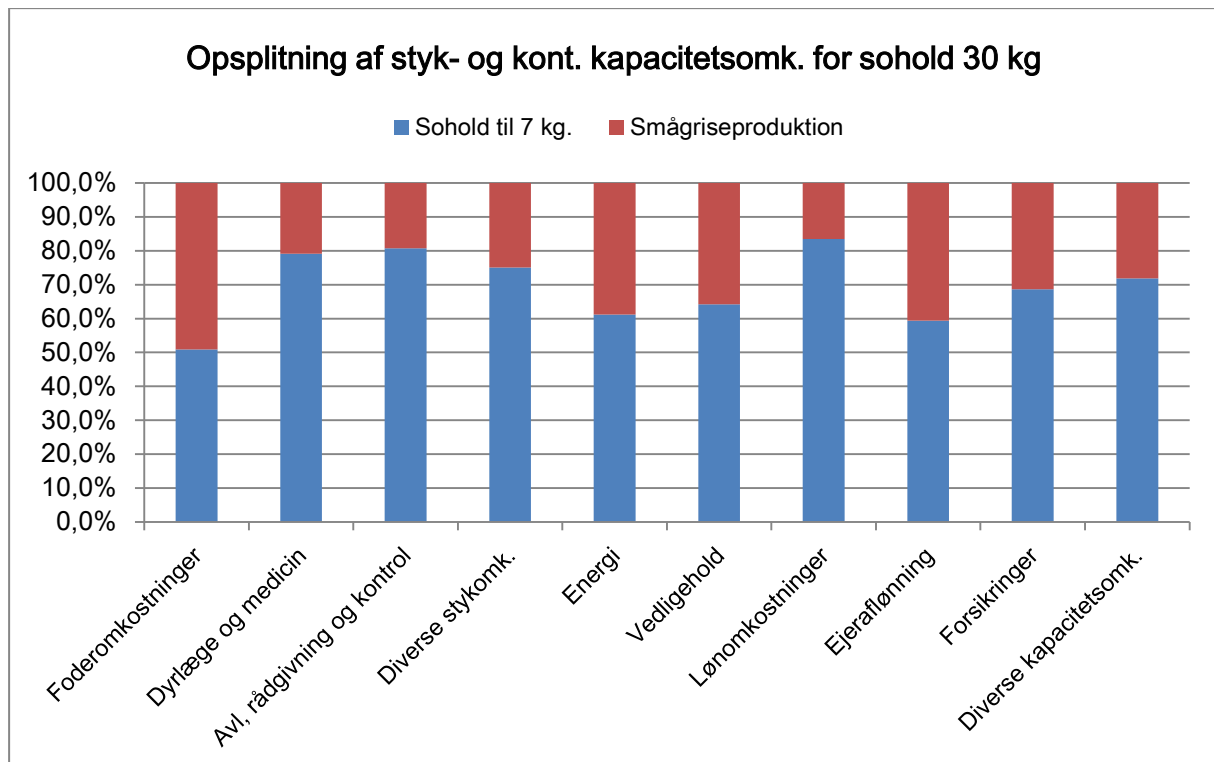
Normtallene for bedste tredjedel viser generelt lavere omkostninger. Her er det især kapacitetsomkostningerne som er lavere. I nedenstående figur er bedste tredjedel sat i forhold til gennemsnittet hos sohold med 30 kg produktion. Her er de kontante kapacitetsomkostninger hos bedste tredjedel kun ca. 80 % af de gennemsnitlige kapacitetsomkostninger. Blandt stykomkostningerne er foderomkostningerne den største post og hos bedste tredjedel er den kun ca. 90 % af de gennemsnitlige omkostninger, se figur 1.

Figur 1. Figuren viser stykomkostninger og kapacitetsomkostninger i forhold til gennemsnittet. Det bemærkes, at den bedste tredjedel har højere omkostninger pr. årssø for diverse stykomkostninger.

Smågriseproduktionen

Normtal for produktionen af smågrise fra 7 kg og op til 30 kg er også interessant at opgøre for at lave en budgetkalkule for smågriseproduktion. Dog er datagrundlaget for sådan en analyse ikke tilstede. Producenter med sohold og produktion op til 30 kg opsplitter ikke regnskabet på produktionen op til fravænning og produktionen efter fravænning. En ad hoc tilgang ville være, at bruge forskellen mellem normtallene for sohold med produktion af 7 kg grise og sohold med produktion af 30 kg grise. Forudsat at soholdet hos 7 kg og 30 kg producenterne er sammenlignelige, kan fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen fordeles som forskellen mellem 7 kg og 30 kg produktion, hvilket er illustreret i figur 2. Her er f.eks. foderomkostningerne delt ud mellem smågrise og søer for sohold med 30 kg produktion.

Figur 2. Figuren viser fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen for gennemsnittet.

Konklusion

Notatet omfatter normtal for produktivitet, stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger for både sohold med produktion af 7 kg grise og 30 kg grise samt slagtesvin. Normtallene kan bruges til at lave budgetkalkuler ud fra, således at landmanden har det bedst mulige grundlag for, at lave et holdbart budget. Den bedste tredjedel er opgjort som referencegruppe, således at det er muligt, at lave benchmarking på dem. Dermed kan det dels vurderes, hvordan omkostningerne ligger i forhold til gennemsnittet og dels, om der bør sættes fokus på nogle poster for at komme op i gruppen af bedste tredjedel.

Referencer

- [1] Vinther, J. (2013): Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2012, [Notat nr. 1314](#). [Videncenter for Svineproduktion](#).
- [2] Hansen, B.O.; Oksen, A. (2013): Business Check Svin 2012, DLBR Økonomi.

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk

en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.